

Oslo, 4. juni 2015

Statnett

HØRINGSUTTAELSE TIL NETTUTVIKLINGSPLAN 2015

Vi viser til Statnetts nettviklingsplan 2015, som er på høring. Naturvernforbundet vil herved avgi en kort uttalelse.

Energieffektivisering viktigere enn ny produksjon

Elektrisk kraft produsert på natur- og miljøvennlige måter har et stort potensial til å fase ut fossil energibruk, også i Norge. Mengden kraft som trengs til dette, bør primært framskaffes gjennom økt satsing på energieffektivisering. Naturvernforbundet mener Statnett i sin nettviklingsplan legger for lave potensial for energieffektivisering til grunn og tillegger ny energiproduksjon for stor vekt. Vi ber Statnett presentere scenarier som forutsetter en ambisiøs politikk for energieffektivisering i både bygg og industrien.

Behovet for kraftoverføring og kapasitet i overføringsnettet

Et ambisiøst scenario for energieffektivisering vil også påvirke behovet for overføringskapasitet, noe Statnett må synliggjøre.¹ Frigjøring av elektrisitet gjennom energieffektivisering i bygg burde være gunstig for overføringsnettet, da vi frigjør elektrisitet på samme steder som fossilutfasing krever økt tilgang til elektrisitet. Det reduserer behovet for å frakte elektrisitet fra nye produksjonspunkter til byene.

Naturvernforbundet etterlyser videre en sterkere politikk for å lokalisere nye, store forbrukspunkter til områder med kraftoverskudd. Lavere elavgift på datasentre skal innføres, noe som bør resultere i en plan for lokalisering av slike, slik at disse lokaliseres nær stabil kraftproduksjon og primært i områder som har eller står i fare for å få «innelåst kraft».

Statnett har plikt til å sørge for sikker elektrisitetsforsyning til alle regioner. Men selskapet har ikke plikt til å bygge kraftlinjer, dersom problemet kan løses på annet vis. Når kraftunderskudd i et område er utløsende årsak til at det må investeres i nye linjer, bør Statnett få anledning til samt vurdere å bruke virkemidler som fremmer energieffektivisering i samme område, som et alternativ til nettvbygging.

Naturhensyn ved nettvikling

Energisektoren er årsak til en betydelig del av tapet av inngrepsfri natur, og behovet for å stanse tapet av naturmangfold er påtrengende. Vi savner en strategi i nettviklingsplanen som beskriver hva som må til for å hindre ytterligere tap og forringelsen av natur- og friluftsområder som følge av Statnetts nettvbygging. I den sammenhengen er det viktig å ta hensyn til sumvirkningene av ulike inngrep (jf. naturmangfoldloven § 10). En god medvirkningsprosess overfor frivillige organisasjoner står også sentralt.

¹ Vi forutsetter at skrinlegging av Statkraft vindkraftplaner på Fosen og i Snillfjord resulterer i at den planlagte kraftlinja Namsos–Roan–Storheia–Snillfjord–Trollheim også legges på is.

For å få til god naturforvaltning og arealplanlegging trengs et kunnskapsløft for kartlegging av norsk natur. Flere aktører har tatt til orde for et statlig løft for å øke kunnskapsnivået. Vi antar at Statnett er opptatt av det samme, og vi oppfordrer selskapet til å kommunisere dette til sine eiere.

Naturvernforbundet støtter opp om Statnetts fokus på spenningsoppgradering av eksisterende ledningsnett. Det øker kapasiteten i overføringsnettet uten store, nye inngrep, og det gjør det mulig å redusere antallet linjer. Det er da også viktig at arbeidet koordineres med regionale nettselskap, slik at også deler av det regionale nettet kan fjernes. Ved nedlegging av linjer bør det søkes muligheter til å gjenopprette inngrepsfrie områder og utvide naturreservat og nasjonalparker. Også linjer som går gjennom mye brukte turområder, bør søkes nedlagt ved spenningsoppgraderinger.² For linjer som går gjennom naturreservat og nasjonalparker, bør det ved spenningsoppgraderinger vurderes om traseene kan legges om, ut av verneområdene.

Det er grunn til å påpeke at oppgradering gjennom å bygge ny ledning i eksisterende trasé normalt vil gi betydelig større inngrep enn spenningsoppgradering av eksisterende ledning, der dagens master beholdes. Sistnevnte løsning er derfor klart å foretrekke.

Videre kan vi ikke se at bruk av jordkabel er nevnt i nettutviklingsplanen. Vi mener at dette er kritikkverdig. Jordkabel bør i langt større grad må brukes for å skåne verdifulle områder, bl.a. viktig naturmangfold og kulturlandskap.

Mellomlandsforbindelser

Nettutviklingsplanen legger opp til å avvente bygging av ytterligere mellomlandsforbindelser utover de to som har fått konsesjon. Naturvernforbundet er enig i det, og ber om at også naturkonsekvensene av økt kraftutveksling over landegrensene synliggjøres bedre. Å eksportere «kraft» gjennom industriproduksjon og datasentre er et alternativ til krafteksport gjennom kabler, og med mindre overføringstap. Det er som nevnt viktig at Statnett engasjerer seg slik at nye forbruksposter av denne typen lokaliseres på en måte som gjør at kraftressursene utnyttes effektivt, og med minst mulig behov for bygging av nye linjer.

Med vennlig hilsen
Naturvernforbundet

Holger Schlaupitz
fagsjef

² Når det gjelder spenningsoppgradering av kraftlinjene gjennom Nordmarka, har Naturvernforbundet gått inn for å fjerne linja Åsa–Heggelia–Sørkedalen–Merratjern, noe som muliggjør utvidelse av to naturreservat samt opprettelse av et nytt m.m.